

กมลวรรณ มนต์ไทรเวศย์ 2552: ทศนคติของราษฎรในท้องที่ตำบลคลองตะเกรา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีต่อการอนุรักษ์กระทิง (*Bos gaurus*) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ปรินญาวิทยาสาตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ปรธานกรรการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์นริศ ภูมิภาคพันธ์, วท.ค. 125 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจัยความสัมพันธ์ ที่มีผลต่อทัศนคติในการอนุรักษ์กระทิง ของราษฎรท้องที่ ตำบลคลองตะเกรา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดฉะเชิงเทรา และ (2) ลักษณะทางนิเวศวิทยาบางประการ เกี่ยวข้องกับการใช้ดินที่อยู่อาศัย อาหาร และปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของกระทิง การศึกษาใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ราษฎรกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทำการทดสอบสมมติฐานโดยวิธีไคสแควร์ ส่วนข้อมูลกระทิงนั้น ได้จากการสังเกต และสอบถามเจ้าหน้าที่ป่าไม้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

ผลการศึกษาพบว่าราษฎรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 47 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 มีอาชีพเกษตรกรรม รายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 210,564.75 บาท/ปี นอกจากนี้ พบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติในการอนุรักษ์กระทิงในทุกด้านอยู่ในระดับที่สูง แม้มีความรู้เกี่ยวกับกระทิงในระดับที่ต่ำ

ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อการอนุรักษ์กระทิงของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง รวม 8 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์กระทิง ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน ระยะเวลา รายปีที่กระทิงลงมาทำลายพืชเกษตร ระยะทางของพื้นที่เกษตรกับแนวขอบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

กระทิงออกจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเข้าทำลายพืชผลการเกษตรก่อให้เกิดความขัดแย้ง การแก้ไขของราษฎร โดยใช้รั้วไฟฟ้า และลากลอบวางบ่วงรัดขา (leg-snare) ถูกพบใกล้แนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ความรู้ที่ทราบจากงานศึกษานี้ จะเป็นประโยชน์ และสนับสนุนต่อการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อลดความขัดแย้ง รวมทั้งสนับสนุนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ/หรือการอนุรักษ์กระทิงในอนาคต